

זהר הקדוש

עם ביאור
הפּתּר והפּבּוּד

פרשת פקודי • מספר בני ישראל לא ימד ולא יספר

הקדושה דאיהו באתגלייא - שהיא בהתגלות למטה, והיינו מלכות, למיחב פורקנא דקדש - ליתן פדיון לקדושה העליונה הסתומה, שהיא חכמה, כדי שלא יתאחזו החיצונים בחכמה. ולכן מתו בני ישראל כשמונה אותם דוד, שהרי וְהָיָה פּוֹרְקָנָא דְקֹדֶשׁ לֹא אֲתַנְטִיל מִנֵּיהוּ - הפדיון הואו של השקלים מצד המלכות, לא ניטל מהם.

תא חזי - בא וראה, ישראל איהו קדש - בני ישראל הם בסוד הקדושה העליונה, שהוא חכמה, דקיימא בלא חושבנא דגרמיהו - שעומדים בלי חשבון לעצמם, משום שבחכמה אין חשבון. ועל כן מצד אחיזתם במלכות שהיא מקום חשבון, וסכנת אחיזת החיצונים, אצטריך פורקנא דיתנטיל מניהו - צריך שינטל מהם שקלים לפדיון, וההוא פורקנא קיימא בחושבנא - ואותו פדיון השקלים הניתן עבורם, הוא דבר שעומד לחשבון, מצד המלכות, ושומרת על קדושת נשמתם, ואינו לא קיימו בחושבנא - ובני ישראל עצמם אינם עומדים לחשבון, שדבקים בחכמה.

ועתה מסיים לבאר הטעם למה הפדיון נעשה דווקא במלכות, ולא בחכמה. ושואל, מאי טעמא - מה הטעם שהפדיון לא נעשה בשורשו בחכמה, אלא בהתפשטותו למלכות. ומשיב, בגין דקדש איהו רזא עלאה דכל דרגין - בגלל שהמדרגה הנקראת 'קדש', שהיא חכמה, היא סוד עליון של כל המדרגות, והיינו שהיא מקום סתום. מה ההוא קדש איהו סליק על פלא - ומה החכמה שהיא קודש ועולה על כולם, ואית ליה לבר קדש אחרא לתתא דקיימא תחותיה - ויש לו מבחוץ מדרגת קודש למטה שעומדת במקומה, והיינו מלכות, וקאים בחושבנא ובמניין - ועומדת בסוד חשבון ומנין. אוף הכי - כמו כן בני ישראל אינו קדש - הם קודש, ומושרשים בחכמה הנקראת קודש, כדוגמא של מעלה, דכתיב - שכתוב, 'קדש ישראל לה' והיינו שנשמתם נמשכת מן החכמה, וכמו שבחכמה אין פדיון, ונעשה הפדיון במלכות, משום שיש סכנה של אחיזת החיצונים, אף ישראל אינם צריכים פדיון מצד נשמתם המושרשת בחכמה, אלא מצד התפשטות הנשמה בסוד מלכות, שהוא גוף, ואינו יחבי קדש אחרא - ובני ישראל נותנים קודש אחר, העומד לחשבון, והיינו השקלים, כדי שיהא פורקן דלהון דקיימי בחושבנא - פדיון שלהם במקום שקיים מספר וחשבון.

ורזא דא - וסוד הדבר הוא, בני ישראל אינו אילנא דקיימא לגו - הם אילן העומד בפנים, דהיינו תפארת הינוק מחכמה, פורקנא - פדיונם, נעשה על ידי קדש אחרא קיימא לבר, וסליק לחושבנא - קודש אחר העומד בחוץ, אשר יש בו חשבון, והוא המלכות, ואגין דא על דא - ומגן פדיון זה של המלכות, על ישראל הדבקים בתפארת, ששורשם מן החכמה. אלו - הלכו התנאים זה מזה.

לפינו יבואר, דברי רבי אבא שבכל דבר שבקדושה אפילו אם מונין אותו, הברכה שורה אצלו, ומבאר שבני ישראל הם קדושים בסוד החכמה, מכל מקום אם מוניים אותם בלי פדיון של שקלים, החיצונים נאחזים במידת המלכות וגורמים למיתה רח"ל. ורבי אלעזר אומר, שכמו שחולל הים עוצר את הים לשטוף את העולם, כן עוצרת מידת הרחמים את מידת הדין. וכן עוצרים בני ישראל את הדין משום שהם אינם נספרים כחולל הים. ועוד יבואר ענין 'מידה' ו'חשבון', ושבני ישראל דבקים בהקב"ה ושניהם אינם בכלל מידה ומספר.

רבי אבא שואל לרבי אלעזר מדוע כשמונה דוד המלך את ישראל היה בהם נגף, והרי ישראל הם 'קודש', ואין שולט בהם עין הרע. **אמר רבי אבא, הא אוליפנא** - הרי למדנו (לעיל רכה), **דבכל אתר דסטרא דקדושה שריא עלוי** - שבכל מקום שצד הקדושה שורה עליו, אף על גב דקיימא בחושבנא - אף על פי שעומד לחשבון ויכולים למנותו, **ברכתא לא אתמנע מתמן** - אין הברכה נמנעת מאותו מקום. **אמר לו רבי אלעזר, ודאי הכי - כך הוא.** שאל ואמר ליה רבי אבא לרבי אלעזר, **הא ישראל אינו קדש** - הרי ישראל הם קדושים, והטעם, שהרי **ואתיין מסטרא דקדש**, כלומר ונשמתם נמשכת מן הקדושה, **דכתיב** - שכתוב (ירמיה ב ג) **'קדש ישראל לה'**, שבני ישראל שורשם מן הקדושה, משום שבחר בהם הקב"ה לחלקו ונחלתו, **וכתיב** (ויקרא כ ו) **'והייתם קדושים פי קדוש אני'**, שהשרה הקב"ה שכינתו ביניהם, ואם כן אין אפשרות לשטן להיכנס ביניהם, וקשה, **אמאי פד עבד דוד חושבנא לישראל** - מדוע כאשר מנה דוד את בני ישראל, כמו שנאמר (שמואל ב' כד ט), **ויקח לב דוד אתו אחריו כן ספר את העם**, ואחר כך הנה **בהון מותנא** - היה בהם מיתה, **דכתיב** - שכתוב (שם פסוק טו) **'ויתן ה' דבר בישראל מן הבקר ועד עת מועד'**, והלוא אין עין הרע שולטת בבני ישראל שהם קודש.

לפינו מבאר ספירת חכמה היא מקום סתום, ולכן לא שייך שם עניין מספר, אולם החכמה מתפשטת עד ספירת המלכות, אשר שם שייך חשבון ומספר, והנה ספירת המלכות מגינה לבל יאחזו החיצונים בחכמה, ולכן החיצונים יונקים מן המלכות. ועל פי זה מתרץ רבי אלעזר לרבי אבא, שנשמות בני ישראל שורשם מספירת חכמה, וגם הם כמו ספירת חכמה יונקים מן המלכות, ולכן כדי שלא יאחזו בהם החיצונים מצד המלכות, צריכים לתת שקלים שהם בכלל ספירה, ונשמות בני ישראל דבקים בחכמה העליונה, והשקלים נשארים למטה במלכות לשמור על קדושת נשמותיהם, והואיל שדוד המלך לא לקח שקלים מבני ישראל מתו על ידי מניינם:

אמר ותירץ ליה - לו רבי אלעזר לרבי אבא, הטעם שהיה מיתה בבני ישראל, **בגין דלא נטל מניהו** - מפני שלא לקח דוד המלך מבני ישראל **שקלים, דאיהו פורקנא** - שהשקלים הם פדיון נפשם. והטעם, **דכתיב** - שכתוב (שמות ל יב) **'ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקוד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם'**, ומפרש, **בגין דאצטריך קדש** - בגלל שצריך

לאחר שביאר שעל ידי שבני ישראל נדבקים בשרשם בחכמה, נמתק מעליהם הדינים שיש במלכות, מביא משל מחול הים העוצר את גלי הים מלשטוף את העולם, כך נעצרים כוחות הדין בעולם, על ידי שבני ישראל נדבקים בהקב"ה.

אחר שפירש שדיבוק ישראל בהקב"ה דוחה את כוחות הדין שבעולם, מפרש, שכמו שאצל הקב"ה לא שייך מדה וחשבון, כן אינו שייך אצל בני ישראל.

תא חזי - בא וראה, **אית מדידו טמיר וגניזו** - ישנה מידה שהיא נעלמת וגנוזה, והיינו שמוודד היכן ומה יהיה כל ספירה מעשר ספירות, אם לרחמים או לגבורות,

ואית חשבון דקיימא בגניזו טמיר וגניזו - וישנו חשבון שקיים באותו מידה שהוא נעלם וגנוז, והיינו שבכל ספירה מעשר ספירות נכללים בה הרבה ספירות לאין קץ. **והאי** - וזה המידה היכן ומה יהיה כל ספירה, **קיימא במדידו** - קיימת בבחינת 'מדידה', **והאי** - וזה החשבון שיש הרבה ספירות בכל ספירה, **קיימא בחושבון** - קיים בבחינת 'חשבון'. **ודא איהו רזא וקיימא דכלא דלעילא ותתא** - וזה הוא סוד וקיום של כל העולמות העליונים ותחתונים, אף על פי שלכאורה הוא דבר והיפוכו, כי אם יש מידה לעשר ספירות בלבד, איך יש הרבה ספירות בכל ספירה, והטעם, **בגני דההוא מדידו לא אתיידע לעלמין**, - בגלל שאותה בחינת מדידה וחשבון לא תיוודע לעולם, **על מה קיימא רזא דההוא מדידו, ועל מה קיימא רזא דההוא חושבנא** - על מה עומד סוד המידה, ועל מה עומד סוד חשבון, **ודא איהו רזא דמהימנותא דכלא** - וזה הוא סוד האמונה כולה, שהרי הכל תלוי באין סוף, שאצלו אינו שייך כלל מידה או חשבון. **וישראל לתתא לא קיימין בחושבנא** - ובני ישראל שבעולם התחתון, אינם עומדים בחשבון, ואינם נצרכים לפדיון מצד נשמתם המושרשת בחכמה, **אלא בסטרא דמלה אחרא** - אלא מצד אחר, והיינו מצד גופם אשר הוא עומד לחשבון ולמניין, **ופורקנא איהו דקיימא בחושבנא** - והפדיון הוא שנמנה במקומם. **וגניזו כף** - ובגלל כן בני ישראל, **כד עאלין בחושבנא נטלי מנייהו פורקנא** - ומשום כן, כאשר באים ישראל במניין, יש ליטול מהם כופר לפדיון נפשם, **כמה דאתמר** - כמה שלמדנו.

פתיח רבי אלעזר ואמר, והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו' (הושע ב א). מהו 'כחול הים'. תרין גוונין אינון **הכא. חדא כחול הים, בגני דיימא כד סלקין גלוי בועפא ורוגזא, ואינון גלוי סלקאן לשטפא עלמא, כד מטאן ותמאן חולא דיימא, מיד אתברו ותבין לאחורא, ואשתפכי, ולא יכלין לשלטה ולשטפא עלמא.**

בגוונא דא ישראל, אינון חולא דיימא, וכד שאר עמין דאינון גלוי ימא, מארי דרוגזא, מארי דדינין קשין, בעאן לשלטה ולשטפא עלמא, תמאן להו לישראל דאינון מתקשראן בקודשא ברוך הוא, ותבין ואתברו קמיהו, ולא יכלין לשלטה בעלמא.

גוונא אחרא, בגני דחולא דיימא לית ליה חושבנא, ולא קיימא בחושבנא, ולא במדידו, דכתיב 'אשר לא ימד ולא יספר', אוף הכי ישראל לית להו חושבנא, ולא קיימין בחושבנא.

תא חזי, אית מדידו טמיר וגניזו, ואית חשבון דקיימא בגניזו טמיר וגניזו, והאי קיימא במדידו, והאי קיימא בחושבון, ודא איהו רזא וקיימא דכלא דלעילא ותתא, בגני דההוא מדידו לא אתיידע לעלמין, על מה קיימא רזא דההוא מדידו, ועל מה קיימא רזא דההוא חושבנא, ודא איהו רזא דמהימנותא דכלא.

וישראל לתתא לא קיימין בחושבנא, אלא בסטרא דמלה אחרא, ופורקנא איהו דקיימא בחושבנא, ובגני כף ישראל כד עאלין בחושבנא נטלי מנייהו פורקנא, והטעם כן, כאשר באים ישראל במניין, יש ליטול מהם כופר לפדיון נפשם, כמה דאתמר - כמה שלמדנו.

ועתה מתרץ על פי דרכו מפני מה היה נגף בישראל בימי דוד, שאמנם מצד נשמתם לא נצרכו לפדיון, אבל מצד גופם נצרכו פדיון. **ועל דא ביומו דדוד - ועל כן בימי דוד המלך, כד עבד חושבנא בישראל, ולא נטיל מנהון פורקנא, הוה רוגזא, וכאשר מנה את בני ישראל, ולא נטל מהם שקלים לפדיון נפשם, היה רוגז, שהרי בשעה שנמנין, השקלים שהם דבר העומד לחשבון הם כופר תחת נפשות ישראל, ונפשות ישראל מסתלקות למעלה במקום שאין עין רעה שולטת בו. ודוד המלך לא נטל מישראל כופר נפש, ולזה היה כח בחיצונים לינק משם, ואתאבידו מישראל כמה חילין וכמה משריין - ונאבדו מישראל כמה צבאות וכמה מחנות.**

פתח רבי אלעזר ואמר - יש לפרש את דברי הנביא על בני ישראל, והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו' (הושע ב א). ושואל, מהו שכתוב 'כחול הים', כלומר, למה נמשלים ישראל לחול הים. ומשיב, **תרין גוונין אינון הכא - שני אופנים ועניינים כלולים בזה, חדא - אופן אחד, מה שאמר 'כחול הים', בגני דיימא כד סלקין גלוי בועפא ורוגזא, בגלל שהים כאשר גלוי עולים בזעף ורוגז, הרומז למידת הדין, ואינון גלוי סלקאן לשטפא עלמא - והגלים האלו עולים ליבשה לשטוף את העולם, אבל כד מטאן ותמאן חולא דיימא - כאשר מגיעים ורואים את חול הים, הרומז למידת הרחמים, מיד אתברו ותבין לאחורא, ואשתפכי - מיד נשברים ושבים לאחור ושוקטים, ולא יכלין לשלטה ולשטפא עלמא - ולא יכולים לשלוט ולשטוף את העולם.**

בגוונא דא - כעין זה, ישראל, אינון חולא דיימא - ישראל הם משולים לחול הים, וכד שאר עמין דאינון גלוי ימא - וכאשר שאר העמים, שהם נמשלים לגלי הים, מארי דרוגזא, מארי דדינין קשין, - בעלי הכעס, בעלי הדינים הקשים, בעאן לשלטה ולשטפא עלמא - רוצים לשלוט ולשטוף את העולם, תמאן להו לישראל דאינון מתקשראן בקודשא ברוך הוא - רואים הם את ישראל, שהם קשורים ומחוברים בהקב"ה, ותבין ואתברו קמיהו, ולא יכלין לשלטה בעלמא - ושבים ונשברים לפניהם, ולא יכולים לשלוט בעולם.

עתה יפרש את המשל באופן נוסף, שהחול רומז לתכונת 'מעל מידה וגבול' שיש לישראל.

גוונא אחרא - ובאופן אחר יש לפרש את המשל, בגני דחולא דיימא לית ליה חושבנא - בגלל שחול הים אין לו חשבון, ולא קיימא בחושבנא, ולא במדידו - ולא עומדים בחשבון, ולא במדידה, דכתיב - שכתוב 'אשר לא ימד ולא יספר' - שבחול הים אין שייך מידה ומספר, אוף הכי - כמו כן בבני ישראל לית להו חושבנא, ולא קיימין בחושבנא - אין להם חשבון, היינו שהם מעל ומעבר לכל חשבון, ומצד עצמם אינם עומדים בחשבון.

נפשי צמאה לדעת כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והנבד" >

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומה, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66
אדילב: 0054-437-1718 | אדילב: 0176-8806-44-20
להשיג בחנויות הספרים המובחרות